

ETT STARKARE SAMHÄLLE ETT TRYGGARE NACKA

Socialdemokraterna

Kommunalt handlingsprogram för Nacka
2018 – 2022

Innehållsförteckning

INLEDNING	3
ARBETE, TILLVÄXT, INTEGRATION OCH TRYGGHET.....	4
FÖRSKOLA, SKOLA OCH ANNAN UTBILDNING	7
IDROTT OCH FRITID	9
KULTUR.....	11
ÄLDREOMSORG OCH LIVSKVALITET	13
SOCIALT OMHÄNDERTAGANDE	15
STADSBYGGNAD.....	17
FRAMKOMLIGHET OCH TRAFIK.....	19
KLIMAT, MILJÖ OCH HÅLLBARHET	21
HÅLLBAR DIGITALISERING	23

Inledning

Människans frigörelse är socialdemokratins mål. Socialdemokratins samhällsbygge baseras på jämlikhet och jämställdhet, där alla människor lever i frihet med makt över sina liv och den gemensamma utvecklingen av samhället. Alla invånare i Nacka ska känna sig trygga och ha möjlighet att utvecklas efter sin förmåga. Därför prioriterar vi i det här programmet de områden där kommunen kan skapa goda förutsättningar för ett starkt samhälle med individen i centrum.

Vårt välfärdssamhälle som bygger på socialdemokratiska värderingar om alla människors lika värde, och ansvar för samhällsgemenskapen skapar utveckling och framsteg. Våra gemensamma framgångar beror på en politik som nyttjar hela den mänskliga potential som landet omfattar. Ett solidariskt samhälle som ger alla möjligheten att lyckas och nå framgång. Ett fritt samhälle, som ger utrymme åt alla människor.

*Vårt mål är frihet, så långt möjligt, från de yttre förhållandenas tryck,
frihet för den enskilda människan att utveckla sin egenart, valfrihet
för individen att forma sin tillvaro efter egna önsknings.*

Olof Palme, 1964.

Möjligheten för varje person att söka den skola, äldreboende, eller omsorg den vill utnyttja är central för oss. För att det ska fungera bra måste det kopplas till en gemensam finansieringsmodell som ger lika goda förutsättningar för alla kommunala verksamheter. Därför behöver kommunens fördelning av resurser till skolorna, omsorgen och andra verksamheter vara behovsanpassad.

Demokrati bygger på friheter och det innebär att vi måste vara beredda på och ha en plan med åtgärder, om sådana friheter missbrukas. Under många år har högerextrema åsikter slagit rot och vuxit i Europa. Ibland med hjälp av demokratiska medel - men alltid med antidemokratiska avsikter. Vi har också sett marknadskrafter tränga sig in i utrymmen där majoriteten av våra liv utspelar sig i skolan, vården och omsorgen. För oss är demokratin överställd marknaden.

Varje förslösad skattekrona är en stöld från folket.

Gustav Möller

Driften av kommunens verksamheter ska i huvudsak finansieras gemensamt via skatten. God välfärd ger fler möjligheter att lyckas, därför går välfärdssatsningar före skattesänkningar. Tillskott till kommunens kassa ska användas för att skapa nya tillgångar, stimulera bostadsbyggande, etablera verksamhetslokaler och utveckla infrastrukturen. Vi tar avstånd från lättvindiga försäljningar av kommunens egendom, som verksamhetslokaler, grönområden och liknande.

Arbete, tillväxt, integration och trygghet

Välfärd för alla och en jämn inkomstfördelning bidrar till tillväxt och ekonomisk expansion. Samhällets investeringar i exempelvis utbildning, barnomsorg och bostäder behövs så att företag kan växa och anställa. Vi behöver flera offentligt anställda i omsorg om barn, ungdomar och gamla. Det är viktigare än fler skattesänkningar. Att kvinnor och män går till arbetet, tar ansvar och känner sig trygga ger frihet och makt över den egna vardagen. Med fler som arbetar får vi även råd med en välfärd att vara stolta över. Socialdemokraternas devis är enkel och tydlig. Alla som kan arbeta ska arbeta.

Jobben skapas i de små och medelstora företagen

I dagens stenhårda internationella konkurrens måste vi hela tiden stärka vår utvecklingskraft och kompetens. Till det behövs innovationer. Det startas många bolag i Nacka idag, fler än i många andra kommuner i regionen. I många fall kan företagslivet vara del av en bättre utveckling men Nacka är underrepresenterat i regionen när det gäller bolag som växer till fler än två personer eller bolag som har ett högt förädlingsvärde. Vi vill bygga vidare på Nackas goda förutsättningar. Här finns utrymme att expandera så att Nacka kan bli en viktig innovationsmotor i regionen.

Vi arbetar för att erbjuda småföretagen rådgivning om marknadsmöjligheter, som uppmuntrar innovation, mentorskap, finansiering eller strategier för att utnyttja småbolagens inneboende förutsättningar att växa liksom en fiberstrategi som alla bolag kan få del av.

Feriearbete – en väg till framgång i livet

Nackas unga blir bättre rustade för livet genom tidig kontakt med arbetslivet. En möjlighet till sommarjobb är viktig för självkänslan, det innebär att få in en fot på arbetsmarknaden, vilket är bra för en framtida karriär. Socialdemokraterna vill att Nacka ska vara en progressiv kommun som rustar sina unga medborgare för arbetsmarknaden och ser till att alla ungdomar har möjlighet att jobba under sommaren. Därför vill vi införa en sommarjobbgaranti för ungdomar upp till 18 år som innebär ett sommarjobb med kollektivavtalade villkor, i kommunens regi eller hos någon av kommunens samarbetspartners.

Kommunen som arbetsgivare

Nacka kommun ska erbjuda en attraktiv arbetsmiljö. Därför vill vi under mandatperioden tillsammans med fackliga företrädare hitta sätt att öka inflytandet över och kvaliteten på arbetsmiljön. Ett exempel kan vara att stärka skyddsombuden i deras arbete. Ett annat att ha en tätare dialog mellan kommunens politiker och de olika professionerna för att förbättra de anställdas villkor för att säkra kvaliteten i den kommunala verksamheten och tillgången på kompetens. Samverkan med de fackliga organisationerna i utformningen av dessa förslag är central.

Kvinnor drabbas särskilt av osäkra anställningar, oregelbundna arbetstider, delade turer, deltidsanställningar och ohälsa kopplad till jobbet. Vi kommer att arbeta för att rätten till heltid ska bli norm i kommunen via kollektivavtal, att osäkra anställningsformer och delade turer avskaffas samt att inhyrda konsulttimmar via bemanningsföretag minimeras. Detta ska också gälla vid upphandlingar av utförare.

Vi vill utveckla medarbetarnas egenmakt, rätt till kompetensutveckling och möjligheter till rehabilitering vid behov. Jämlika och jämställda arbetsplatser är en vinst för hela samhället. Vi vill se över möjligheten att införa porrfilter i kommunens datorer.

Nacka kommun ska som arbetsgivare införa nolltolerans mot sexuella trakasserier eller övergrepp. Vi ska verka för att kommunen blir tydligare med information om den strategi som finns för att hantera detta. Därtill är det viktigt att främja en kultur där drabbade berättar om och anmäler övergrepp eller trakasserier.

Riktiga arbeten

Jobbcoacher har varit tänkta som introduktion till arbetsmarknaden för individer som behöver stöd och står långt ifrån arbetsmarknaden. Det är idag svårt att visa tydliga varaktiga effekter av insatserna. Riksrevisionens granskning visar att jobbcoacher fungerar bättre än arbetsförmedlingen för en målgrupp som redan är eftertraktad av och står nära arbetsmarknaden, men långt sämre än arbetsförmedlingen för grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden. Därför måste kommunen tillsammans med arbetsförmedlingen ta ett större ansvar för att alla Nackabor får förutsättningar att lyckas att komma i arbete.

Genom att ge möjlighet till riktiga jobb, till exempel extratjänster i välfärden, skapar vi en möjlighet till arbete även för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden. Extratjänster i välfärden är en statlig satsning där kommunen inte belastas för att bidra till att skapa fler arbetstillfällen. Därför vill vi öka satsningen på extratjänster i välfärden.

Integration

För oss handlar integration främst om att de som kommer till oss snabbt ska komma in i en social gemenskap med arbete och fritid och få chans att bidra. Därmed kan man både stå på egna ben och få plats i samhällsgemenskapen. Genom egen försörjning ökar människors frihet. Genom skatten på lönen är de med och bidrar till välfärden. Genom kollegorna lärs språket; genom jobbet sker integrationen. Så kommer man in i ett sammanhang. Det är när vi ger kvinnorna som kommit till vårt land möjlighet till egen försörjning som vi stärker dem.

Även om den tid som det tar för många nyanlända flyktingar och en del invandrade att etablera sig på arbetsmarknaden har kortats rejält under den S-ledda regeringen, är den tiden ännu alltför lång. Segregation och bristande kunskaper i svenska språket är stora utmaningar. Vi har länge tagit för lätt på integrationsproblemen. Nacka ska ta sitt ansvar både för människor som flyr för sina liv och för att etablera våra nya kommuninvånare i utbildning och arbete. På samma sätt ska vi ställa krav på att andra svenska kommuner och hela EU ska bidra till ett gemensamt och lyckat flyktingmottagande.

Svenska språket och matchning till arbete utgör basen för en lyckad integrering. Därför vill vi tillföra de resurser som behövs för etablering av flyktingar och nyinvandrade för språkskola, yrkesutbildning och rådgivning om arbetsmarknaden och entreprenörskap. Det behövs stora satsningar på SFI med krav på behöriga lärare. SFI i offentlig regi ger möjlighet att säkerställa högre kvalitet.

Svenskundervisning har visat sig ge mycket bra resultat när undervisningen kopplas närmare till arbetsmarknaden, exempelvis utförs på arbetsplatserna. Därför bör kommunen samråda med det lokala näringslivet om hur detta samarbete bäst kan utvecklas.

För att förbättra integrationen vill vi införa samhällsorientering från dag ett som en del av flyktingmottagandet. Samhällsorienteringen måste vara tydlig angående de lagar och regler som gäller samt utökas att omfatta jämställdhet, barnkonventionen, sex- och samlevnadsundervisning.

Etableringstiden är viktig och måste utnyttjas på bästa sätt. Väntan är både förlorad arbetstid och nedbrytande. Idag tvingas människor som är i etablering flytta runt väldigt ofta vilket motverkar en god integration och etablering. Det behövs stabilitet och tillgång till bostäder för att slå rot, få studiero och matchning.

Vid sidan av utbildning och arbete bidrar fritids- och kulturaktiviteter och föreningsliv till god förståelse av det svenska samhället. Därför vill vi stärka civilsamhällets stöd för integrationen, stödja föreningar som tränar nyanlända barn för skolan och stödja behoven hos organisationer och andra som jobbar med att förbättra integrationen.

Det är viktigt att säkerställa god kvalitet i mottagandet av ensamkommande flyktingbarn. Vi vill se en regionsövergripande lösning i syfte att ensamkommande flyktingbarn ska kunna bo och verka i respektive kommun när de fyllt 18 år.

Trygghet

Med den borgerliga regeringens omorganisation av polisen fick Nacka, som har varit ett förhållandevis lugnt område, minskad polisnärvaro. Nu är det viktigt att polisens närvaro ökar och därför är det bra att den S-ledda regeringen genomför den största satsningen under 2000-talet.

I Nacka har skattesänkningar gått före investeringar i välfärden och tryggheten under en lång tid.

Därför satsar vi på trygghet genom akuta åtgärder som ordningsvakter, ökad övervakning och belysningsprogram. Samtidigt vill vi öka resurserna till långsiktiga satsningar som Polarna och Nattvandrarerna och socialtjänsten. Vi vill också införa fältassistenter med myndighetsansvar som är utbildade för att skapa trygghet och förebygga brott.

Föreningslivet erbjuder goda mötesplatser som ökar gemenskapen. Därför är satsningar på föreningslivet för ökad trygghet och livskvalitet. Vi vill också stärka föreningslivets förebyggande arbete kring alkohol, narkotika, doping och tobak.

Under perioden 2018–2022 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Skapa bättre förutsättningar för småföretagen genom att tillse att det finns bland annat innovationsrådgivning, mentorskap och finansiering att tillgå
- Införa sommarjobbgaranti för alla unga mellan 16–18 år
- Öka Nacka kommuns attraktionskraft som arbetsgivare
- Utöka användningen av extratjänster i välfärden
- Införa samhällsorientering med sex och samlevnad från dag ett som del av flyktningmottagandet
- Stötta idrotts- och föreningslivet i dess integrationsarbete
- Ge ensamkommande flyktningbarn möjlighet att bo kvar för att studera i kommunen efter det att de fyllt 18 år
- Förstärka samhällsorienteringen med de lagar och regler som gäller avseende jämställdhet, barnkonventionen och sex- och samlevnadsundervisning
- Stärka kommunens konsumentskyddsverksamhet
- Rätten till heltid ska vara norm
- Nacka kommun inför nolltolerans mot sexuella trakasserier

Förskola, skola och annan utbildning

Finansiering av skolorna

En bra skola kan vara avgörande för att varje barn ska kunna nå så långt som möjligt i livet oavsett bakgrund och föräldrarnas utbildningsnivå. Varje barn ska kunna uppnå sin potential och ta ansvar för att bidra till samhällets utveckling. Detta arbete börjar i förskola och skola. Bland annat därför är det viktigt att ha en hållbar och rättvis kommunal finansieringsmodell för skolorna som tar barns olika förutsättningar i beaktande och bidrar till att bryta nedärvd ojämlikhet.

Skolorna ska ha de resurser som krävs för att på ett vettigt sätt kunna bedriva utbildning. Vi vill se till att skolorna har tillräckliga resurser för att varje elev ska få kunna nå sin potential. Därför satsar vi på ökade resurser till förskolor och skolor. Dessutom vill vi se en förstärkning av likvärdighetsgarantin så att varje elev kan få just sina behov tillgodosedda och för att motverka dagens situation med segregerade skolor.

Det räcker inte att bara tillföra resurser till skolorna. Det är också av yttersta vikt att resurserna används till rätt saker. För att se till att så sker vill vi reformera skolpengen och lyfta ut hyreskostnader för att försäkra oss om att skolornas resurser används till att anställa fler lärare, minska klasstorleken och till att utveckla skolans pedagogik, inte till att betala godtyckligt satta priser för lokalkostnader, som ofta inte kan påverkas.

En annan viktig del i att se till att skolornas resurser går till utbildning är att bevaka att skolorna runt om i kommunen tar fram en ekonomisk redovisning på enhetsnivå, så att varje elev och förälder kan se vad just deras skola gör med pengarna. Därmed blir det möjligt att ställa hårdare krav på att de används för att säkerställa god kvalitet på utbildningen.

Personalens villkor

Viktigast för att varje elev ska lyckas nå sin fulla potential är lärarna och övrig personal på skolorna. Därför är det avgörande att deras arbete underlättas och stöttas av kommunen och på varje skola. Vi vill löpande kartlägga arbetssituationen och arbetsmiljön för lärare för att identifiera utmaningar som finns och för att se till att varje lärare på bästa sätt ska kunna bidra till att eleverna klarar målen. Ett viktigt led i detta är att minska lärarnas administrativa börda så att de kan fokusera mer på att bedriva undervisning. Därför vill vi anställa lärarassistenter i våra kommunala skolor som kan understödja lärarna med det de behöver så att lärare och elever får mer tid till sina huvuduppgifter.

Kvalitet för såväl elev som förälder

Sveriges bästa och mest jämlika skolor ska ligga i Nacka. Det är viktigt att börja tidigt, då skillnader mellan elever uppstår redan i förskoleklass. Därför vill vi utöka möjligheten för fler barn att spendera mer tid i förskolan samt utöka timmarna på förskolan för barn till föräldralediga och arbetslösa från 25 till 30 timmar varje vecka. Vi vill också minska barngrupperna i förskolan.

För att kunna nå högsta möjliga kvalitet i undervisningen räcker det inte bara med god miljö i klassrummen. Även miljön omkring klassrummen är av yttersta vikt för att varje barn ska kunna utvecklas. Det är viktigt att alla förskolor och skolor har en god utemiljö med skolgårdar som är stimulerande och tillräckligt stora som uppmuntrar barnen till rörelse och sociala lekar. Dessutom måste stödfunktioner, såsom skolbibliotek, elevhälsoteam och andra resurser stärkas och utvecklas.

Elever som känner sig trygga och mår bra trivs och presterar bättre. Många barn och unga känner stress och oro eller har sviktande självkänsla. Därför vill vi tillföra resurser för att hjälpa och förebygga den psykiska ohälsan bland unga.

En bärande del i Nackas skolmodell är att skolorna och professionen hanterar sin verksamhet utan att detaljstyras av politiker. Detta är en klok utgångspunkt, men det är sunt att tydligt ställa krav på god undervisningskvalitet i alla avseenden. Målstyrningen och inte minst måluppföljningen behöver

stärkas för att alla skolor ska hålla god kvalitet och verka mot samma mål, samtidigt som skolornas dagliga verksamhet och möjlighet att profilera förblir stark.

Satsningar på fritidshemmen

Fritidshemmen är idag en resurs som inte utnyttjas i tillräcklig utsträckning för att utveckla undervisningen i Nackas skolor. Fritidshemmens verksamhet bör breddas för att ge stöd åt alla barn i Nackas skolor. Vi vill att fritidshemmen ska ha ett kompensatoriskt uppdrag där barn kan få hjälp med sådant de inte får med sig hemifrån, som läxhjälp under professionell ledning för de barn som behöver det. Verksamheten bör bli mer kvalitativ med exempelvis lek och kultur eller undervisning av olika färdigheter utanför schemat, såsom utveckling av digitalisering- och datakunskap eller andra mer praktiska kunskaper.

Vuxenutbildning

En alltmer flexibel arbetsmarknad ställer krav på både ungdomar och äldre att ständigt uppdatera sina kunskaper. Vuxenutbildningen har också en viktig funktion för dem som vill förbättra sina betyg. Ett livslångt lärande måste vara en realitet för alla. Därför behövs god och lättillgänglig vuxenutbildning för den som vill. Vuxenutbildningen ska ligga i framkant när det gäller att erbjuda alternativ för dem som vill förkovra sig.

Folkbildning

Genom studiecirklar, kulturarrangemang, föreläsningar, debatter och uppsökande verksamhet skapar studieförbunden förutsättningar för att befästa och utveckla den demokratiska andan i vårt samhälle. Nacka kommun ska stärka, bredda och förankra folkbildningens roll genom studieförbunden och föreningslivet i stort.

Under perioden 2018–2022 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Följa upp och föreslå stärkning av likvärdighetsgarantin
- Öka resurserna till skolan
- Införa en modell där skolorna kompenseras för hyran utanför skolpengen
- Införa krav att offentligt finansierad verksamhet inom nämndens område ska lämna ekonomisk redovisning per enhet
- Kartlägga arbetssituationen och arbetsmiljön för lärare
- Anställa fler lärarassistenter
- Utöka förskolan till 30 timmar för alla barn
- Skapa stimulerande miljöer både i skolan och skolgårdar
- Verka för att det finns elevhälsoteam tillgängliga på skolorna
- Se över målstyrningen och förbättra måluppföljningen för att alla skolor ska hålla god kvalitet och verka mot samma mål
- Ställa krav på att läxhjälp ska erbjudas på fritidshemmen
- Minska barngrupperna i förskolan

Idrott och fritid

Meningsfull fritid för alla

Föreningslivet ska växa tillsammans med Nacka. Alla vuxna och barn ska ha jämlika möjligheter till ett aktivt fritidsliv i både organiserade och spontana aktiviteter. Vi ser satsningar på fritid som en investering i framtiden, som skapar både livskvalitet och trygghet. Därtill gynnas folkhälsan och integrationen. I takt med att vi blir fler i Nacka är det extra viktigt att fritidsanläggningar och idrottsytor planeras in och byggs. Nya anläggningar ska vara etablerade innan gamla rivs.

Resurser ska avsättas för att jämställda och jämlika villkor ska gälla inom Nackas fritid- och idrottsliv. För att ge alla, oavsett ekonomiska förutsättningar, möjligheter till fritidsaktiviteter och idrott vill vi inrätta en fritidsbank där Nackabor kostnadsfritt kan låna idrottsutrustning.

Fritidsgårdarna fyller en viktig social funktion, i första hand för ungdomar mellan 13 och 18 år. De ska finnas där barnen och ungdomarna bor, ha generösa öppettider och vara öppna då behoven är som störst, vilket varierar mellan fritidsgårdar.

Kommunen skall vara lyhörd för föreningarnas behov och initiativ, som ska inbjudas till återkommande samråd och möjligheter att påverka inför stadsplanering och andra för föreningarna viktiga beslut.

Idrottssatsningar i hela Nacka

Vi vill att Nacka ska vara en kommun där tillgången till fritidsaktiviteter och idrott är stor och lika god för alla. Det kräver att vi gör stora satsningar på sporthallar och olika idrottsytor. För att föreningslivet ska leva i hela Nacka behövs medveten stadsplanering. De kommande åren kommer de centrala delarna i Nacka att expandera kraftigt med hög inflyttning och nya bostäder. Det ställer också krav på att det byggs tillräckligt med idrottsanläggningar och samlingslokaler.

Fler satsningar på idrotter som ökar i intresse krävs också. Både cricket och E-sport växer i kommunen och vi vill möjliggöra för fler Nackabor att kunna utöva dessa sporter. Föreningslivet ska kunna använda Nacka kommuns anläggningar under kvällar och helger.

I Nacka finns flera framgångsrika idrottsföreningar. För att stärka dessa och hela Nacka bör fler skolor i kommunen ges möjligheten att kunna erbjuda idrottsinriktning, till exempel i handboll, ishockey eller fotboll. Därtill vill vi verka för att föreningar stimuleras och gynnas när de gör konsekventa breddsatsningar som motverkar trenden till minskande idrottande.

Spontanidrott och parklek

Vi vill skapa möjligheter att spontant kunna delta i idrotts- och fritidsverksamhet i närmiljön. Vi vill verka för närhet till fritidsanläggningar och lekplatser, nära skolan, bostadskvarter och som ligger i anslutning till kommunikationer.

Utegym skapar möjlighet till fysisk aktivitet som är kostnadsfri för användarna. Dagens utegym finns främst i anslutning till friluftsområden. Vi vill bygga fler utegym och i lägen nära bostäder, idrottsanläggningar och lekplatser. Det är också viktigt att bygga utegym i trygga miljöer som är upplysta och människor rör sig.

Parklek är också en satsning vi vill göra, till exempel som Ormingeparken och Braxenparken. Det bidrar till spontan lek och rörelse.

Miljö och hållbarhet inom idrott och fritid

Samtidigt som Nacka växer och fler ytor för idrott och fritid behövs är det viktigt att expansionen sker på ett hållbart sätt. Att konstgräsbelägga planer ökar användningen vilket är positivt. Men idag används ofta mikroplast i själva konstgräset. Vi vill snabbt fasa ut användningen av plast- och

gummigranulater i konstgräset till förmån för miljövänligare alternativ, som hybridgräs, kork eller kokosbaserat konstgräs.

Miljöhänsyn krävs vid nybyggnation och drift av anläggningar. Till exempel kan det handla om värmeväxling mellan ishall och bollhall.

Under perioden 2018–2022 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- När Nacka växer och bygger stad möjliggöra för att bygga tillräckligt med fritids- och idrottsytor
- Säkerställa att nya idrottsanläggningar är etablerade innan gamla rivs
- Fritidsgårdarna ges möjligheter att erbjuda relevant verksamhet samt ha generösa öppettider
- Satsa på cricket och E-sport
- Föreningslivet ska kunna använda Nacka kommuns anläggningar under kvällar och helger
- Möjliggöra för mer spontanidrott och lek genom bland annat utegym och parklek
- De planer som konstgräsbeläggs ska vara miljövänliga

Kultur

Kultur för alla

Kulturen ska finnas där människor bor. Därför vill vi satsa på lokaler som kulturknutar, Folkets Hus eller allaktivitetshus ute i bostadsområdena. Det ska vara lokaler som kan användas av de boende själva eller av kultur- och fritidsföreningar.

Idag är kostnaden för att använda sådana lokaler ganska hög. Därför vill vi ändra prissättningen. Vi vill ge kommunens barn- och ungdomsverksamhet, ideella föreningar samt kulturaktiva Nackabor och konstnärer möjlighet att använda lokalerna till rimligt pris. Lokalerna ska vara tillgängliga även under sommaren och skolloven. Då blir lokalsamhället mer levande.

Pensionärsorganisationerna bjuder ofta på aktiviteter som bokcirklar, studie- och museibesök, musikunderhållning och kurser av olika slag. Vi vill väsentligt öka stödet till dem, så att de kan bryta ensamheten och bidra till en rikare vardag.

När Nacka växer och bygger, vill vi ställa krav på att en procent av exploateringskostnaden ska gå till konstnärlig utsmyckning. Det är en investering i Nackas attraktionskraft, på samma sätt som dagens uppskattade blomplanteringar.

Kulturskolan och det fria kulturlivet

I Nacka ska ingen av ekonomiska skäl behöva avstå från att delta i kulturskolans aktiviteter. Socialdemokraterna har drivit igenom att verksamheten i kulturskolan även ska kunna omfatta spelutveckling, såväl digital som analog, och möjlighet att uttrycka sig som författare. Vi vill också att digital musikproduktion ska ingå i kulturskolans utbud.

Nästa steg är att göra det möjligt för kulturskolan att erbjuda fördjupad branschkunskap för de elever som satsar på ett yrke inom sitt kulturområde. Många av dagens kulturarbetare tog sina första steg i kulturskolan, och det är viktigt att redan på denna nivå öka kunskapen om vilka förutsättningar som gäller för kulturarbetet. Kommunen ska föregå med gott exempel och betala för det arbete som kulturarbetare utför. Vi vill förbättra akustiken i skollokaler och därigenom göra dem tillgängliga även för musikskola, kulturkurser och det fria kulturlivet.

Breda bibliotekens utbud

Biblioteken får en allt viktigare roll i framtidens Nacka. Biblioteken ska styras så att drivande aktörers vinstintressen eller ideologi aldrig blir överordnad verksamhetens demokrati- och bildningsuppdrag. Vi anser också att principen om avgiftsfria lån kan utvecklas till fler områden än böcker. Våra bibliotek är idag viktiga mötesplatser för Nackaborna. Där får de tillgång till samhällsinformation och ett brett utbud av litteratur som lockar till läsande och läsupplevelser. Vi vill stärka läskunskap och lust genom att biblioteken använder en så kallad läshund, en tränad hund som fungerar som pedagogiskt hjälpmedel vid exempelvis läsning. Ett annat sätt att öka läslusten är att göra det möjligt för biblioteken att ha högläsning för barn varje helg.

Framtidens kulturbibliotek skapar vi idag. Biblioteken ska kunna låna ut läsplatser samt erbjuda nätbaserade lån av film, musik och litteratur, men även digital streaming av opera, teater och konserter. Nackaborna ska också ha möjlighet att göra långtidslån ur kommunens konstsamling.

Vi vill utreda om biblioteken kan utveckla digitalitet, en plats dit medborgare kan komma för att få hjälp med teknik. Detta blir allt viktigare då vi lever i en allt mer digitaliserad värld, där kunskapen om teknik behöver öka. Digitaliteten ger också möjlighet att erbjuda fler jobb inom biblioteksverksamheten.

Under perioden 2018–2022 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Satsa på kulturlokaler i närhet till bostadsområden, såsom kulturknutar, Folkets Hus eller allaktivitetshus
- Sänka avgiften för kultur- och möteslokaler och införa nolltaxa för barn- och ungdomsverksamhet
- Göra fler lokaler tillgängliga för musikskola, kulturkurser och det fria kulturlivet genom att akustikanpassa lokaler i skolorna
- Öka stödet till pensionärsorganisationer för att arrangera kulturaktiviteter
- Ställa krav på att en procent av exploateringskostnaden ska gå till konstnärlig utsmyckning
- På sikt avskaffa avgifter som hindrar deltagande i kulturskolan
- Vidga kulturskolans utbud till att också omfatta digital musikproduktion samt ge möjlighet till undervisning i arbetslivsorientering och kulturentreprenörskap
- Utveckla bibliotekens roll som bildningsbärare genom lässatsning och samverkan med skolorna samt utreda möjligheten att införa läshundar
- Utreda möjligheten att bredda bibliotekens verksamhet till att omfatta streamingtjänster
- Göra det möjligt för medborgare att långtidslåna konst ur kommunens konstsamling
- Skapa kulturgaranti för alla barn som omfattas av kulturpengen
- Utreda möjligheten för biblioteken att utveckla digitalitet

Äldreomsorg och livskvalitet

En trygg vardag när vi blir äldre

Även när vi blir äldre fortsätter vi att vara individer, med egna önskemål och behov som ser olika ut för olika personer. Men samtidigt tillkommer behov som hör till åldern. För en trygg vardag är det viktigt att veta att omsorgen finns när jag behöver den, att samhället har planerat för möjligheter till gemenskap och aktiviteter och att det finns ett boende som passar när jag blir äldre.

Bra livskvalitet på äldre dagar

Nacka måste planera inför framtidens äldreomsorg. Det behövs planer för nya äldreboenden. Vi har lyssnat på pensionärsorganisationerna och delar deras uppfattning att äldreboendena ska ligga centralt, nära kommunikationer och service. Bostäder för äldre måste hela tiden finnas med i de kommunala byggplanerna.

Det ska finnas boenden, lokaler och verksamhet för äldre i alla kommundelar. Vi vill motverka ensamhet och psykisk ohälsa hos äldre. Social verksamhet ska erbjudas för att öka möjligheten till ett hälsosamt och friskt liv. Det kan till exempel innebära möjlighet till balansgympa på fler ställen i kommunen, social samvaro som exempelvis dans och lugna promenader med bänkar och belysning för bra sikt och trygghet. Det kan vara verksamhet som anordnas i kommunal regi, men lika gärna i samverkan med till exempel pensionärsorganisationerna med ekonomiskt stöd från kommunen.

Att snöröjning och röjning av sly fungerar är extra viktigt för den som är äldre. Det är nödvändigt för att göra utemiljön tillgänglig, exempelvis så att det går att hålla i ledstänger vid trappor och gångvägar. En god utemiljö är också en förutsättning för fysisk aktivitet.

Men äldreomsorgen, i form av vård- och omsorgsboenden och hemtjänst, klarar sig inte utan personal. Det krävs planering och insatser för att Nacka ska klara personalförsörjningen till både boenden och hemtjänst. Kommunen måste ta ansvar för att tillhandahålla vård och omsorg med hög kvalitet och utbildad personal. Personalen ska ha bra arbetsvillkor med rätt till heltid och bra lön. De privata företag som bedriver verksamhet för skattepengar ska ha meddelarskydd och kollektivavtalsliknande villkor

Anhöriga bidrar i stor utsträckning till att äldreomsorgen fungerar. Men anhöriga behöver också stöd, bland annat genom anhöriggrupper och inte minst genom möjlighet till avlastning.

För att bättre tillgodose de äldres behov måste dessutom samarbetet bli bättre mellan den sjukvård som landstinget bedriver och den omsorg som kommunen ansvarar för. Idag uppstår problem för många äldre, då de skrivs ut från vård på sjukhus utan att omsorgen står beredd att underlätta hemkomsten.

Boende för äldre

Förutom vård- och omsorgsboenden, som krävs när vårdbehovet är stort, måste det finnas andra bostäder för den som är äldre. Det måste byggas hyresrätter som går att efterfråga om den gamla bostaden inte är funktionell – om villan är för stor eller flerbostadshuset saknar hiss. I Nacka saknas särskilt trygghetsboenden. Vi socialdemokrater vill att sådana ska finnas runt om i kommunen. Vi vill också att dessa trygghetsboenden ska utformas enligt Boverkets definition. Det betyder att det ska finnas lokaler att samlas i, personal på plats och möjlighet att äta tillsammans.

Öka valfriheten i hemtjänsten

Valfriheten och flexibiliteten i tid och insats behöver öka inom hemtjänsten. De äldre som har hemtjänst måste få större inflytande över både tider och innehåll. Vi vill också, i sann valfrihetsanda, återinföra hemtjänst i kommunal regi.

Teknik i omsorgen

Socialdemokraterna bejakar den tekniska utvecklingen inom hemtjänsten men vill poängtera att den måste användas på den enskildes villkor. Digitalisering är inte främst en besparingspotential utan ett sätt att öka livskvaliteten för brukarna och frigöra resurser till förbättrad omsorg.

Ett olyckligt exempel är tidmätningen inom hemtjänsten som, förutom fördyringar vid införandet, har medfört en stel version av 50-talets stämpelklocka. En digitaliserad arbetsmetod ska rimligtvis säkra korrekt tidsåtgång och förhindra fusk samtidigt som den ökar flexibiliteten för brukaren – inte tvärtom.

Under perioden 2018–2022 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Bygga äldreboenden i centrala lägen och se till att byggande av bostäder för äldre finns med i den kommunala planeringen
- Se till att de boenden som byggs för äldre har rimlig hyra så att de äldre har råd att bo där
- Utredda och initiera uppförande av ett kommunalt trygghetsboende
- Öka tillgången på social verksamhet som erbjuds för äldre
- Öka stödet till pensionärsorganisationerna
- Trygga personalförsörjningen inom äldreomsorgen genom att se till att personalen har bra arbetsvillkor med rätt till heltid och bra lön
- Se till att de privata företag som bedriver verksamhet för äldre har kollektivavtalsenliga villkor
- Öka valfriheten och flexibiliteten inom hemtjänsten
- Återinföra kommunal hemtjänst

Socialt omhändertagande

Trygga barn blir trygga vuxna

Långsiktigt effektiv trygghet skapas med förebyggande åtgärder. Socialdemokraterna vill satsa extra på barn och ungdomar. Vi vill bland annat förstärka funktioner som till exempel Nackapolarna och nattvandrarerna med fältassistenter i alla kommundelar. Fältassistenternas uppgift är att arbeta förebyggande i de miljöer där ungdomar vistas. Det innebär att de ska verka i skolan, på fritidshem och fritidsgårdar samt i samverkan med andra krafter i lokalsamhället. Vi behöver fler vuxna ute i lokalsamhället, och socialsekreterare ska finnas som komplement, med rätt att ta myndighetsbeslut.

Det handlar om barns och ungdomars situation i skolan och på fritiden, men även i familjen. I de hem där det förekommer våld mot barn och/eller inom familjen behövs ett starkt stöd från socialtjänsten. Det kräver resurser.

En oroväckande utveckling är att cannabismissbruket ökar bland ungdomar i åldern 18-20 år. De är i stort behov av boendestöd, kontaktpersoner och uppsökande verksamhet.

Inrätta en social investeringsfond i Nacka

Vi vill inrätta en social investeringsfond i kommunen. Den ska underlätta och stimulera gränsöverskridande insatser mellan olika verksamheter, som till exempel socialtjänst och skola, för att förebygga framtida social och ekonomisk utsatthet.

Den psykiska ohälsan bland barn och ungdomar ökar, och det är i den gruppen som självmorden blir fler. Vi vill satsa på Nackas barn och unga. En hel generation får inte gå och må dåligt utan att samhället reagerar. I den nationella handlingsplanen för att minska antalet självmord framhålls hur viktigt det är att kommunerna tar fram lokala handlingsplaner. Nacka kommun bör snarast ta fram en sådan handlingsplan i samverkan med berörda aktörer.

Investera bort boendekrisen

Bostadskrisen skapar inlåsnings effekter och medför ökat mänskligt lidande och högre kommunala kostnader. Detta gäller både för missbrukare och för dem som har laglig rätt till insatser enligt LSS.

Socialdemokraterna vill prioritera byggandet av bostäder inom det sociala området. Det måste göras genom en aktiv politik som tar med planer för sociala boenden redan från början i planeringen av nya bostadsområden. Detta är särskilt angeläget när Nacka bygger stad.

Vid nybyggnation måste det vara ett absolut krav att alla byggnader är tillgänglighetsanpassade. En handlingsplan måste också tas fram för anpassning av redan befintliga verksamheter. Årliga genomförandeplaner med mål och uppföljning bör utarbetas.

Våld i nära relationer

Våld i nära relationer är ett omfattande samhällsproblem. Det innebär stort lidande för de drabbade och bidrar till onödiga samhällskostnader. Socialdemokraterna vill att tillgången till skyddade boenden ska öka och att barnrättsperspektivet särskilt ska beaktas. Vi vill öka stödet till kvinnojourerna och också stärka de förebyggande insatserna för förövarna.

Trygga personalförsörjningen

Det är angeläget att trygga personalförsörjningen inom socialtjänsten, inte minst för att klara rättssäkerheten och för att kunna ge fortsatta insatser med bibehållen kvalitet. Arbetsmiljön för socialsekreterare måste förbättras för att fler ska attraheras av yrket. Därför är det viktigt att ta fram en långsiktig personalförsörjningsstrategi med åtgärder som fler traineeplatser, mentorprogram och kompetenssatsningar.

Under perioden 2018–2022 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Öka stödet till förebyggande verksamheter som Polarna och Nattvandrararna
- Införa fältassistenter
- Påbörja investeringar i en social investeringsfond
- Ta fram en handlingsplan för minskad psykisk ohälsa och minskning av antalet självmord bland barn och ungdomar
- Investera bort boendekrisen, planera sociala boenden när nya bostadsområden växer fram
- Införa fler förebyggande insatser mot våld i nära relationer samt öka stödet till kvinnojourerna
- Ta fram en långsiktig personalförsörjningsstrategi för socialtjänsten med åtgärder som fler traineeplatser, mentorprogram och kompetenssatsningar

Stadsbyggnad

Bostadsbristen är stor, och Nacka ska ha plats för nya invånare. Samtidigt som vi skapar ny historia ska den nya bebyggelsen fungera bra tillsammans med den befintliga.

Infrastrukturen måste byggas ut i samma takt som bostäderna, liksom byggnader för att trygga välfärden – förskola/skola, lekplatser och bra skolgårdar med säker trafikmiljö och tillgänglig kollektivtrafik. När Nacka växer, vill vi också skapa fler offentliga mötesplatser, såsom föreningslokaler, bibliotek och kulturhus.

Social samhällsplanering

Byggnad är ett redskap för samhällsförändring och ett viktigt redskap för att förhindra segregation och öka den sociala gemenskapen. Vi ser bostäder som en social rättighet för jämlikhet och jämställdhet. Så fungerar vår sociala samhällsplanering.

I vårt Nacka ska det finnas olika upplåtelseformer. Idag fattas det många hyresrätter, både i Nacka och stockholmsregionen, vilket gör det svårt för ungdomar och äldre att hitta hem samtidigt som rekrytering och nyetablering av företag försvåras. Därför vill vi att Nacka bygger fler hyreslägenheter som fler har råd att bo i.

Tillgång till bostäder och hyreslägenheter som fler har råd att bo i är också en viktig förutsättning för att klara av kompetens- och personalförsörjningen i äldreomsorgen, den sociala omsorgen och i förskolan och skolan.

Utomhusmiljöer ska vara väl upplysta och inbjudande. De ska planeras för att skapa trygghet och tillgänglighet, närhet till grönytor för barn att leka på och för boende att träffas utomhus i anslutning till bostaden. Nacka är en av Sveriges mest segregerade kommuner, och detta måste motverkas i samhällsplaneringen. Därför ska jämlikhet och jämställdhet vara en faktor i all samhällsplanering. Det är extra viktigt att vi inte bygger bort föreningslivet och möjligheterna till öppna och avgiftsfria mötesplatser.

För att skapa sund konkurrens vill vi att kommunen ska vara en del av en aktiv och progressiv bostadsmarknad med ett eget fastighetsbolag. Utformningen kan ske i samarbete med redan befintliga aktörer eller genom att man vid nybyggnation låter en del lägenheter i andra exploatörers byggprojekt ingå i det kommunala beståndet.

Hela Nacka utvecklas

Vi vill att utbyggnaden planeras och genomförs parallellt med en utveckling av alla kommundelar i Nacka. Samtidigt som centrala Nacka förtätas måste kraft ägnas åt alla våra kommundelar. Bland annat måste problemen i förnyelseområdena lösas. När Nacka växer och förtätas, är det viktigt att ta hänsyn till de boendes synpunkter. Närmiljön ska ha god kvalitet med grönska och närhet till fritids- och idrottsmöjligheter.

Vi vill skapa mer attraktiva kommundelar och -centra i bland annat Finntorp, Ektorps, Orminge, Saltsjöbaden, Fisksätra och Älta. Infartsparkeringar behövs i Sickla, Skuru och Orminge. Även i andra områden måste infrastrukturen i form av kollektivtrafik, social, kulturell och kommersiell service förbättras ytterligare.

Nacka har många fina bostadsområden, såväl mycket gamla som helt nya, alla med sin speciella och värdefulla karaktär. Vi vill slå vakt om de särdrag som Nackas olika områden har idag. Möjligheten att ha alternativ att välja mellan är viktig, och livskvaliteten ökar med en mångfald av bostadsformer. Därför vill vi bygga hyresrätter där det bara finns bostadsrätter och flerfamiljshus i anslutning till villaområden.

Nacka stad som koncept är bra för att det förtätar i ett centralt och kollektivtrafikstarkt läge, men på det sätt som Moderaterna driver projektet finns det risk att centrala Nacka får alltför mycket

bostäder, utan tilltalande gestaltning och med mindre förutsättningar för verksamheter. Vi vill utveckla ett levande Nacka där arbetsplatser, bostäder, centrumanläggningar och välfärdsverksamheter finns nära varandra. Högre krav på gestaltning och hållbarhet bör ställas i samband med ny- och ombyggnationer.

Aktiv markpolitik

Nackas invånare ska kunna lita på ett starkt samhälle som finns till för dem. Därför är det viktigt att kommunen så långt som möjligt svarar för ett gott ägarskap för viktiga välfärdsverksamheter som skolbyggnader, äldreboenden, idrottsanläggningar med mera. Det är också viktigt att civilsamhället inkluderas och får möjlighet att äga och förvalta anläggningar eller klubbhus för sina verksamheter.

Vi vill bedriva en barnvänlig markpolitik. Lekytor för barnen i förskolorna ska motsvara Boverkets rekommendationer. Förskolornas utbyggnad ska följa FN:s barnkonvention om barnens rätt, som snart kommer att införas i svensk lagstiftning.

Socialdemokraterna vill på sikt se en gemensam finansiering av vägarna i Nacka. Systemet med utdebitering av gatukostnaderna till fastighetsägarna i de så kallade utvecklingsområdena har varit igång en längre tid och kan inte ändras från en dag till en annan. Därför vill vi uppdra till förvaltningen att genomföra en konsekvensutredning för en övergång till gemensam finansiering av vägarna. Boende i de områden som idag har enskilt huvudmannaskap för vägarna ska omedelbart erbjudas kommunal borgen för lån till vägavgifterna, för att pragmatiskt komma närmare ett system enligt likviditetsprincipen. Det innebär att avgiften i möjligaste mån ska betalas när personen har realiserat värdestegringen på huset, dock inom rimlig tid.

Under perioden 2018–2022 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Bygga fler hyreslägenheter som fler har råd att bo i
- Inrätta ett kommunalt bostadsbolag
- Öka mångfalden av bostadsformer
- Utveckla ett levande Nacka där arbetsplatser, bostäder, centrumanläggningar och välfärdsverksamheter finns nära varandra
- Ställa högre krav på gestaltning och hållbarhet i samband med ny- och ombyggnationer
- På sikt verka för en gemensam finansiering av vägarna

Framkomlighet och trafik

Kollektivtrafiken är en av de viktigaste faktorerna för att vardagslivet ska fungera och för ökat hållbart resande. Vi vill under mandatperioden påbörja arbetet för ett avtal om förlängning av tunnelbanan till Orminge via Ektorps centrum/Nacka Sjukhus.

Vi vill verka för utveckling av fler tvärförbindelser och snabbusslinjer som går direkt från en plats till en annan, så kallade BRT-lösningar (Bus Rapid Transfer). Kollektivt resande samt att cykla och gå ska ständigt underlättas samtidigt som transporterna förbättras med e-lösningar, så som appar för samåkning, val av bättre restider, resemonsteranalys och dylikt. Vi vill påskynda en ökning av utbud och funktionalitet för e-lösningar så att resandet kan underlättas ytterligare.

I stadsplaneringen måste vi bygga säkra gång- och cykelstråk. Vi vill öka antalet cykelparkeringar och utöka möjligheterna till låncyklar. Det kollektiva resandet per båt måste öka. Vi vill skapa fler infartsparkeringar för bilar och cyklar för att göra det enklare för fler att välja kollektivtrafiken. Sjötrafiken är populär men otillräckligt utvecklad. För att fler ska kunna välja sjövägen för sin dagspendling vill vi öka antalet båtlinjer och båthållplatser.

Dagens kollektivtrafik bygger till stor del på principen "hub to hub", dvs att människor tar sig till och från en hubb eller knutpunkt, exempelvis busshållplatser, för vidare gemensam transport. Denna princip kommer troligtvis att vara dominerande även framöver. Däremot finns tydliga tendenser att dagens resor där vi tar oss direkt från en plats till en annan som främst utgörs av privatbilism, kommer att kunna bli del av ett effektivt kollektivtrafiksystem. Självkörande bilar och nya affärsmodeller kommer att skapa en situation där pooler av självkörande fordon kan kombineras med kollektivtrafikens effektiva användning av vägnätet. Detta är en trend som vi vill vara med och utveckla i Nacka.

Alla alternativ till fossilberoende drivmedel inom kommunen ska stödjas. Vi vill skapa gröna bilpooler där exempelvis elbilar ska stimuleras. Det kan också vara intressant att utveckla tvärkommunala och kreativa förbindelser som till exempel linbana för att binda samman kommuner, öka turism och skapa nya alternativa färd sätt för transporter till andra kommuner. Idag är många beroende av bilen för att få sin vardag att gå ihop. Om fler kan använda färre antal bilar minskar trafiken samtidigt som det är ekonomiskt. För att lyckas minska bilberoendet vill vi skapa bättre förutsättningar för bilpooler så att Nackaborna kan dela eller samåka med varandra.

Nacka ska genom stadsplanering och renovering bli mer tillgängligt för personer som väljer att promenera och gå. Tillgängligheten för människor med funktionsvariationer, gående med barnvagn och rullatorer med flera behöver bli bättre.

En Östlig förbindelse ger ökade möjligheter till snabbussar (BRT), och kan därmed bidra till grönare transporter. Vi vill att en östlig förbindelse byggs snarast.

När Nacka växer ökar trafiken och det finns en oro för trafikinfarkter om vårt resmönster fortsätter vara precis som idag. För att undvika trafikinfarkter vill vi att kommunen ska utarbeta en handlingsplan för hållbara resmönster. Nybyggnationsplaner behöver kompletteras med riskanalyser och miljökonsekvensutredningar.

Slussen är ett av Nackabornas främsta pendlingsknutpunkter. För att minska trängseln vid Slussen vill vi se fler slutstationer för bussarna från Nacka, exempelvis Cityterminalen, Södra station/Mariatorget och/eller Gullmarsplan.

Saltsjöbanan är en av Nackas viktigaste och mest effektiva kollektivtrafikmedel. Vi verkar för en fortsatt upprustning för att öka turtätheten och komforten. Av vikt är att Saltsjöbanan snarast möjligt kan flytta ner sin provisoriska slutstation till Stadsgården.

Danviksbron får inte bli en flaskhals i Nackabornas dagliga pendling. Vi vill nå en överenskommelse med Stockholms stad om att renovera tåg-bussbron eller bygga en ny sådan.

Vi vill utveckla en heltäckande plan för att minska bullret från väg 222 i hela Nacka.

Skurubron ska vara avgiftsfri. Det är orimligt att stora delar av våra kommuninvånare ska behöva betala extra för att kunna transportera sig över bron. Vi vill se en handlingsplan för avgiftsfri Skurubro.

Vi vill verka för en modern och framtidsinriktad kollektivtrafik som inte hindrar pendlingsflödet. Därför vill vi verka för att SL ska slopa spärrarna och istället öka antalet kontrollanter och värdar. Det ökar tryggheten och förbättrar reseupplevelsen för våra resenärer.

Under perioden 2018–2022 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Påbörja arbetet för att få till stånd ett avtal om förlängning av tunnelbanan till Orminge via Ektorps centrum/Nacka Sjukhus
- Utveckla fler tvärförbindelser och BRT-lösningar (Bus Rapid Transfer), snabbusslinjer som går direkt från en plats till en annan
- Bygga fler cykelparkeringar och öka möjligheterna till låncyklar
- Bygga infartsparkeringar för bilar och cyklar i anslutning till kollektivtrafiken
- Öka antalet båtlinjer och båthållplatser för att fler ska kunna välja sjövägen för sin dagspendling
- Stimulera skapandet av gröna bilpooler
- Östlig förbindelse ska byggas snarast
- En handlingsplan för en avgiftsfri Skurubro
- SL ska slopa spärrarna och istället öka antalet kontrollanter och värdar

Klimat, miljö och hållbarhet

Nacka är Stockholmsregionens tredje största kommun och växer starkt. Att vara i navet av tillväxtsverige kräver ett särskilt ansvar och helhetssyn i all politik och samhällsplanering. Vi vill att Nacka ska bygga stad på ett sätt som säkrar en hållbar framtid. Nacka ska vara pådrivande i omställningsarbetet så att vi uppfyller de fastställda målen enligt Parisavtalet och som antagits av Sveriges riksdag.

Klimatutmaningen

Klimatförändringen är idag mänsklighetens största utmaning som hotar mot våra livsvillkor. Det är nödvändigt med en omställning för att vi ska kunna neutralisera utsläppen av växthusgaser och det måste prägla samhällsplaneringen. 50 procent av energin ska komma från förnybara källor, den vägbundna trafiken ska vara fossilfri 2030 och våra nettoutsläpp av växthusgaser ska vara noll 2050. För att lyckas med detta behöver Nacka en energiplan och en klimatstrategi för att på ett genomtänkt och systematiskt sätt kunna uppnå de mål som riksdagen antagit. Det krävs krafttag för miljön om Nacka ska förbli lockande att bo och verka i.

Nacka behöver snarast kvalificera sig som Klimatkommun för att stödja ett helhetsgrepp mot växthusgaser. Sedan 1995 är Nacka en ekokommun och kommunen behöver ta ett steg till och bli en så kallad klimatkommun. Vi vill att Nackas ambitionsnivå i klimat- och miljöarbetet ska höjas betydligt.

Nybyggnationer och renoveringar

Vi vill att Nacka ska bli känt för att vara en expansiv kommun som ligger i framkant och som har det mest nyskapande och klimatanpassade byggandet i landet. Kommunen ska ställa så höga krav som är möjligt enligt lagen. Alla om- och nybyggda hus ska ha fossilbränslefri uppvärmning.

Tydliga klimatkrav ska ställas när vi bygger nytt. Nya hus bör i högre utsträckning byggas i trä. Det är ett förnybart material, till skillnad från betong. Trä ger också bra miljöeffekter på flera sätt. Eftersom trähus byggs i moduler som levereras från fabrik till byggplats minskar påverkan på miljö och trafikstörningar väsentligt. Stommar av trä fungerar som kollager och ger mindre utsläpp av koldioxid under byggprocessen jämfört med betonghus. Ett ytterligare tungt vägande argument är att man också får en kortare produktionstid som i förlängningen även leder till lägre kostnader.

En annan byggteknik som kan prövas är så kallade passivhus där sol, människor och tekniska apparater värmer upp. Fjärrvärme är en effektiv uppvärmningsform, och vi ser också att berg- eller markvärmepump är ett bättre alternativ än uppvärmning med flispanna i småhus. Utbyggnad av fjärrvärme i villaområden är en aktiv miljöåtgärd som vi vill verka för. Andra enkla och billiga åtgärder som kan vidtas i husen för att förbättra miljön är tilläggsisolering av vind, värmeåtervinning från avloppsvatten, byte av fönster och tilläggsisolering av fasader. Invånarna ska få hjälp till att välja klimatsmarta lösningar. Kommunen ska ställa krav och uppmuntra exploatörer och byggbolag att bygga hållbart.

Återvinning och återbruk

Det ska vara enkelt att källsortera och att bli av med det sorterade avfallet. Därför ska man kunna sortera ut åtminstone plast, metall, glas, papp och papper. Det ska ges fler möjligheter till att få avfallet hämtat nära eller vid bostaden, även i villaområden. Därutöver bör fler och attraktiva centraler med längre öppettider öppnas för återbruk och återvinning. Loppmarknader och bytesmarknader bör ges plats vid centralerna. Verksamheten kan med fördel fungera arbetsskapande och gärna drivas av ideella föreningar.

Etisk och miljöanpassad upphandling

Kommunen upphandlar varor, tjänster och entreprenader i stor omfattning, vilket ger makt och möjlighet att motverka klimatförändringar och att ta socialt ansvar. Höga krav bör ställas på miljöhänsyn vid upphandling och i alla avtal med entreprenörer. Miljöanpassad upphandling driver på miljöteknisk utveckling och bidrar till att energieffektiva produkter får större genomslag.

Genom att upphandla livsmedel som möter bestämda miljö- och klimatkrav minskar den negativa påverkan på klimat, miljö och hälsa. Samtidigt ska matsvinn motverkas i all kommunalt finansierad verksamhet.

Tillgänglig stadsodling

Vi vill se ökad stadsodling som en viktig del av Nackas utveckling, både mindre ytor som tas tillvara och större sammanhållna områden med kolonilotter. Det ger möjlighet att odla sina egna ekologiska grönsaker samt frukt och bär. Odling skapar mötesplatser samtidigt som det främjar både folkhälsan och medverkar till den biologiska mångfalden.

Friska vattendrag

Sjö- och kustkommunen Nacka måste minska övergödning och försurning. Pumpstationerna i Nacka måste ses över och upprustas för att minimera utsläpp av avloppsvatten. Fler båttvättar och fler tömningsstationer för toalettavfall för fritidsbåtar behövs. Bruket av giftig bottenfärg måste minska kraftigt, helst upphöra helt och hållet.

Minska giftanvändning

Små barn är speciellt känsliga. Nacka bör därför införa giftfria förskolor och se till att kommunen även i övrigt systematiskt väljer bort skadliga kemikalier i all sin verksamhet. Samma krav ska ställas på entreprenörer.

Under perioden 2018–2022 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Göra Nacka hållbart genom ambitiösa mål som innebär att:
- Krav ska ställas på klimatsmarta lösningar i allt byggande och boende
- Välja miljövänlig och hållbar byggteknik, så som passivhus
- Premiera att bygga i trä före betong när Nacka bygger stad
- Utöka tillgängligheten på återvinningscentraler för att uppmuntra källsortering
- Implementera en policy för hållbara upphandlingar och i avtal med entreprenörer
- Minska matsvinnet i all kommunal verksamhet
- Möjliggöra för mer stadsodling och sammanhållna områden med kolonilotter
- Förbättra och säkra vattenkvaliteten på yt- och grundvatten i Nacka

Hållbar digitalisering

Digitalisering är en av vår tids största krafter för förändring. På samma sätt som papyrusen och ångmaskinen fundamentalt revolutionerade sin samtid ser vi nu hur digitaliseringen för oss in i en ny tidsepok, där informationslagring, artificiell intelligens (AI) och automatisering utgör tre starka trender.

När samhället digitaliseras behöver också en idépolitisk debatt föras om målen för omformningen. Arbetarrörelsen tämjde i början av förra seklet den industriella eran, som i Sverige gavs ramverk för god och hållbar arbetsmarknad, ökad livskvalitet för arbetstagare och ett jämlikt samhälle som ger allt fler möjligheter att lyckas. Vi för vidare våra värderingar till den nya eran och ser till att kommunen utnyttjar digitaliseringens möjligheter att förbättra, effektivisera och ge alla Nackabor god service.

Vi går mot en tid där stora plattformar samlar in och äger oerhörda mängder information om oss. Dessa plattformar kan förekomma i kommunens verksamheter, exempelvis skolan. Därför måste kommunen säkerställa adekvat skydd mot integritetskränkning för invånarna.

Digitaliseringen ger oss känslan av att allt är möjligt, samtidigt presenterar den nya utmaningar i vår kamp för ett bättre Nacka för alla.

AI kan vara del av en lösning för att öka likvärdigheten i skolan om vartenda barn får en personligt anpassad AI-assistent som stärker lärarens insatser.

I en sådan utveckling är det viktigt att medborgarnas förtroende för politiken som arena för lösningar stärks. Det är viktigt att samtidigt med införandet av digitala hjälpmedel hantera de utmaningar som uppstår när det gäller personlig integritet. Modern teknik ska bidra till att öka mänskliga möten, inte ersätta dem. Ett gott exempel är att nattkontrollen av de äldre kan underlättas med hjälp av en sensor. Det kan ge möjlighet till mer personal på dagtid och därmed mer tid att umgås med de äldre.

”Digitalt först” innebär att de tjänster som är digitaliserade erbjuds via e-tjänster i första hand. För oss är det viktigt att digitalt först inför, samt att det innefattar möjlighet för den enskilde att anmäla om den inte vill använda tjänsten digitalt, dvs innefatta en sk ”opt-out” –möjlighet.

Vi vill ha en stark digitaliseringsstrategi för kommunen som alltid utgår från vad som är bäst för människan, som medborgare och arbetstagare.

Under perioden 2018–2022 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Alla kommunala verksamheter ska utveckla strategier för höjd kvalitet genom användarvänlig, kostnadseffektiv och hållbar digitalisering
- Ingen ska nekas kommunal service på grund av ovana vid digitala verktyg
- ”Digitalt först” ska införas för Nackas tjänsteutbud med möjlighet till ”opt-out” ska vara utgångspunkten för nya tjänster som vi tar fram.